

Visitationstal, Säby, Linderås och Adelövs församlingar i Tranås pastorat

11 december 2016

Martin Modéus, biskop i Linköpings stift

---

1 Mitt varma tack

Kära vänner i Säby, Linderås och Adelövs församlingar. Kära vänner i Tranås pastorat. Det har varit en stor glädje att besöka er under denna visitation. Tack för all gästfrihet och gemensamt sökande i samtal och perspektiv. Så gott det är att se att alla tre församlingarna är naturliga delar av samhället på de orter där ni finns och verkar. Så växer goda relationer.

När människor vill samlas, få eller många, för att be och ta ansvar, när det finns kyrkor för våra församlingar, då finns alla grundläggande faktorer för kristet församlingsliv på plats. Det verkar vara gott att vara kristen här! Faktiskt, jag tror inte att jag i något annat pastorat som jag visiterat hittills i stiftet fått ett så samfällt positivt svar på hur naturligt det är att vara kristen i denna bygd. Ni anar inte hur glad jag blir över detta.

Med glädje bär jag också med mig alla de goda samtalen i församlingsråden, kyrkorådet, ledningsgruppen och med personalen. Lika stor glädje var det att få se era välskötta kyrkor och kapell: Tranås kyrka, Adelövs kyrka, Linderås kyrka och Holavedskapellet har vi besökt.

Att föra samtal på plats och även ta del av spännande saker, som Luciatåget här i kyrkan och mötet med barnen i barn- och förskoleverksamheten i Adelöv, det öppnar perspektiven. I Adelöv var det som att vara på mini-biskopsmöte när barnen satte på sig sina egenhändigt gjorda mitror i papp.

Tidigare har jag också besökt Säby kyrka och jag minns detta med värme. Så småningom hoppas jag också få besöka Sommens församlingsgård. Mycket finns kvar att se.

Redan nu vill jag passa på att tacka alla som på olika sätt varit inblandade i visitationsarbetet.

Mitt tack till ledningsgruppen, med kyrkoherden och kontraktsprosten Carl Magnus Alstermark, Johan Broman, kyrkorådets ordförande, Stefan Gustafson, kyrkorådets vice ordförande, Ulf Svensson, distriktsansvarig komminister för Säby församling, Hannah Klint Lidegran, distriktsansvarig komminister för Adelövs församling och distriktsansvarig komminister för Linderås församling och Josephine Tranheden, kommunikatör.

Ett varmt tack till kyrkorådet och representanterna från de tre församlingsråden och, naturligtvis, ett varmt tack till all personal – för värme och goda samtal, för gott mottagande och intressanta perspektiv. Ni är ett härligt gäng!

Lite särskilt vill jag tacka husmor Monica Broman med medarbetare för allt gott ni dukat upp. Jag är särskild imponerad av medarbetarna i SOPHIA-projektet, som ni driver med ett tydligt diakonalt perspektiv tillsammans med arbetsförmedling, försäkringskassa och LSS. Ett gott exempel på att vara kyrka i ett lokalt sammanhang.

Tack alla som fixat och ordnat, medverkat med sång och musik, flyttat bord och städat i samband med den öppna samlingen i församlingshemmet med både dropin-soppa och mingel. Så bra ni alla gör det!

Självklart är jag också djupt tacksam för allt arbete som visitationsgruppen lagt ned. Här riktar jag ett särskilt tack till stiftsadjunkterna Marie Amnéus Hagman och Stefan Ahlm – men många andra har varit aktiva i förberedelseprocessen.

Jag vill nu dela tankar och iakttagelser som kommit i min väg under dagarna. Jag ska berätta om några saker jag funderat över också återerindra om några saker jag själv sagt.

2 Kraftsamlingsfrågorna

Under visitationen har några så kallade kraftsamlingsfrågor stått i fokus. Det är frågor som personal och förtroendevalda särskilt har velat samtala om. Jag noterade med glädje att det ni lyfte är hämtat från församlingsinstruktionen. Det är gott när tänkandet ”hänger ihop”.

Kraftsamlingsfrågorna har varit 1. *gudstjänst*, 2. *mötesplatser för alla*, och 3. *engagemang och delaktighet*. Frågorna har lite olika karaktär. Den första, *gudstjänst*, är mer som en avgränsad verksamhet medan de andra två, alltså *mötesplatser för alla*, och *engagemang och delaktighet*, mer handlar om *sätt* att göra saker på. Jag hör längtan efter gränsöverskridande och engagemang, både i befintlig verksamhet och på nya mötesplatser.

3 Sju rörelser för förnyelse

Många verksamheter som vi sett under dagarna ger en bild av församlingar i rörelse. Det är gott. Självt har jag de så kallade *sju rörelserna* som utgångspunkt när jag tittar på en församling och vill förstå dess liv och prioriteringar. Som många av er vet så redogör jag för de sju rörelserna i mitt herdabrev, som redskap för att ta grepp om kyrkans förnyelse.

Rörelserna är: *Från missmod till hopp, från brukare till bärare, från verksamhetsproducent till gemenskap i liv, från utförare till möjliggörare, från uppdelning till generationsöverskridande, från enhetlighet till mångfald, från fokus på gudstjänstens ordning till fokus på gudstjänstens gemenskap*. Den som inte har boken kan få den genom församlingsexpedition eller stiftskansli. Låt mig, lite kort, beskriva tanken med rörelserna.

Rörelserna är konstruerade så att ett förnyelsearbete inte behöver vara ett berg av nya verksamheter. I det lilla, i det som en församling just nu gör går det alltid att göra små förskjutningar. Tillsammans åstadkommer de förändring. De leder in i framtidens kyrka. Ibland har ni själva hänvisat till rörelserna. Ofta har man kunnat se spår av liknande tänkande.

Vi kan, för det första, hjälpa varandra till hopp och bära varandra de dagar då missmod hotar att sluka oss. Ni är ett hoppfullt sammanhang. Det hörs i er stolthet över det ni har – och det märks i er villighet att omfatta hoppets perspektiv också när ni inte sett det förut.

Det går att hjälpa varandra att vara bärare, som den andra rörelsen handlar om. Det går att visa varandra att det vi gör i vardagen är att vara kyrka: att bära varandra i den svindlande uppgiften att vara människa, att be för varandra. Och nog lever detta hos er.

Det går att bygga gemenskap i liv, som den tredje rörelsen inspirerar till, genom att dela och stötta varandra, över gränser.

Den fjärde rörelsen handlar om att ”möjliggöra” varandra, att skapa rum så att människor får växa och bära. Ert ideella arbete visar att ni kommit långt där.

I vår kyrka har vi en utmaning att tänka generationsöverskridande, utmaningen i den femte rörelsen. Jag har hört många nämna just glädjen i det generationsöverskridande under våra gemensamma dagar. Mer om detta strax.

Det går att tänka mångfald, den sjätte rörelsen. Ni gör det redan i era församlingars olika möjligheter. Ni gör det i er verksamhet där människor tar del utifrån sina olika möjligheter. Ni bejakar människors olikhet som positiva resurser.

Det går att lyfta gudstjänsternas gemenskaper runt om i pastoratet och uppmuntra till att också gudstjänsterna får vara olika – en utmaning från den sjunde rörelsen. Här känns det som att ni ligger i startgroparna och vill hitta vägar framåt.

Än en gång: kanske det viktigaste med de sju rörelserna är att det inte krävs nya verksamheter. Det handlar om att se utvecklingsmöjligheterna i det som redan finns. Att

kunna sätt ord på vad det är vi gör och att få redskap för att välja vägar i de myller av små och stora beslut som varje församling och pastorat hela tiden står inför.

4 Organisationen – några saker att fundera vidare över

Några tankar har jag när det gäller organisationsfrågorna. Först: det känns gott att komma till ett pastorat där kyrkoherden har fått pris för sitt jämställdhetsarbete, och där organisationen är känd för sitt stora engagemang i miljöfrågorna. Bilden från er församlingsinstruktions framsida, en åsna, är både humoristisk och en kraftfull programförklaring: här står vi för uthållighet, tålighet, enkelhet och ödmjukhet. Och kraftfullhet.

Jag vill också säga tydligt: ni har en kyrkoherde och ledning i pastoratet som med kärlek, kunnighet och framtidstro leder er framåt. Det är gott att se och tryggt att veta.

I någon fas av visitationen måste jag erkänna att jag blev lite brydd över organisationens uppbyggnad. Efter ett mycket spännande samtal begrep jag betydligt bättre. Det är helt uppenbart att både organisation, arbete och resultat fungerar väl, så man ska inte göra saken större än vad den är, men jag vill tillåta mig några reflektioner att fundera vidare över.

Min första reflektion är att organisationen har ett mycket tydligt verksamhetsperspektiv i sin uppbyggnad. Organisationslinjerna är entydiga verksamhetslinjer; personer som arbetar med samma typ av uppgifter finns i samma linjer. Bra på många sätt. Risken med detta är dock att man bara betraktar församlingarna ur ett personal- också verksamhetsperspektiv. Jag skulle vilja uppmana er att ibland vända på steken och betrakta verksamheten underifrån, ur ett geografiskt perspektiv, ur ett och lokalt perspektiv. Hur ser verksamheterna ut när de ses som delar av en församlingshelhet? Hur hänger de ihop i det lokala sammanhanget?

Ni är en utpräglad dialogiskt inriktad organisation, och det är en styrka som åstadkommer mycket gott arbete. Jag skulle till och med vilja säga att ni ligger i framkant i detta. Ibland behöver en sådan grundhållning också stöttas med lite tydligare systemvärld. Ett enkelt sätt att komma åt detta är att titta på delegationsordningarna. Det är min andra reflektion.

Översynen av delegationsordningar är ett kontinuerligt arbete, för att det ska vara helt tydligt var beslut fattas och hur deras genomförande garanteras. I nuläget skulle det kunna vara bra dels att se över flödet från kyrkoråd till kyrkoherde, dels att titta på hur delegationerna stödjer de distriktsansvariga komministrarnas områdesansvar och balansen mellan detta områdesansvar och verksamhetslinjernas konstruktion.

En tredje reflektion är att jag anar att man skulle behöva fundera över just hur de distriktsansvariga komministrarnas roller skulle kunna förtydligas. Har dessa roller tillräckligt med redskap för att driva förnyelsearbete där helheten i den enskilda församlingen står i fokus? Finns det mer att hämta ur rörelsen *från verksamhetsproducent till gemenskap i liv*?

När det gäller just församlingarnas centrala betydelse för det kristna livet är ju bilden i vår kyrka att när det finns en kyrka, ett gudstjänstliv och människor som är beredda att ta ansvar så ska detta vara en församling. Här dök det upp en tanke som ni själva arbetat med tidigare: tänk om Sommens självständighet kunde utvecklas. Det är den fjärde reflektionen.

I Sommen finns engagemang och delaktighet, mötesplatser och gudstjänster, precis det som ni kraftsamlar på. Finns det människor som tar ansvar, ett invigt kyrkorum och gudstjänster, ja då finns förutsättningarna för att vara en församling. Med nuvarande kyrkoordning är det lätt att bilda och vara församling. Kanske Tranås pastorat vid nästa visitation kommer att bestå av Säby, Linderås, Adelövs och Sommens församlingar...

5 Mötesplatser för alla – generationsöverskridande möten

Får jag gå lite tillbaka i tiden; dagarna här i Tranås pastorat började med att vi, lite trötta och ruggiga i morgonkylan, gick trappan upp till Tranås kyrka för att fira mässa. Därinne möttes vi av en varm atmosfär med människor i blandade åldrar, och vi blev utmanade i en kort, men kraftfull predikan. Mässan avslutades med att vi hälsade på varandra i ring. Ögon mötte ögon och händer mötte händer. En god start på dagen.

Vi kände oss välkomnade, och för mig är nog den öppenheten som vi mötte redan första timmen en sorts samlande symbol för vad jag upplevde i alla församlingarna.

Vi har mött en anda som präglats av möten, av dialog, av god anda. Inget av inåtvändhet, som ju god gemenskap ibland kan skapa, har syns. Tvärtom, det är en öppen, diakonal anda som genomsyrar livet i församlingarna Säby, Linderås och Adelöv. Här finns också kompetenta diakoner som kan stödja det arbetet och rusta för ett fördjupat engagemang.

Genom församlingarnas kyrkor, församlingshem, förskolor och fritidsverksamhet strömmar varje vecka många människor för att sjunga, be, pyssla, handarbete, fatta beslut, utvecklas i tro och liv, förbereda sig för konfirmation, äta soppa, få stöd i en svår situation, fira gudstjänst – ja uppräknigen kan säkert fortsätta. Detta är stort och glädjande.

Mitt i allt detta goda finns också en fråga: Hur blir det i framtiden? Hur får vi syn på varandra över de olika gruppernas gränser? Om det är någon av de sju rörelserna som ni själva gång på gång återvänt till i samtalen så är det rörelsen *från uppdelning till generationsöverskridande*.

Det driv ni har i att utvecklas åt det hållet är värt att ta på allvar; genom att tänka generationsöverskridande bygger vi för kyrkans framtid. Vänskap över generationsgränserna ger unga människor möjlighet redan tidigt att hitta ett sammanhang som man kan fortsätta att vara med i. Barnverksamhet är jätteviktig men kan inte stå ensam. Man växer ju ur den.

Här har vi under dagarnas samtal hittat flera *långt hängande frukter*, alltså enkla, små förändringar som skulle kunna ge en större möjligheter att mötas som församling, generationsöverskridande; att få större helhet, att få delarna att hänga ihop.

Tillsammans har vi varit kreativa i en sorts glatt möjlighetstänkande. Ofta handlar det bara om att flytta blicken litet – och se de mötesplatser som faktiskt redan nu finns. Sällan behöver man skapa nya. Ofta går det befintliga att använda lite smartare.

Ur visitationsgruppens gemensamma minne vill jag ge er en lista på exempel på sådant som ni och vi, lite lekfullt, har nämnt som generationsöverskridande möjligheter. Detta är exempel på långt hängande frukter för att ta ytterligare steg i den generationsöverskridande riktningen. Ta inte detta som förslag att göra just så, men se det som exempel från er själva.

För det första: I Linderås finns förskolan vägg i vägg med församlingshemmet och nyligen lussade barnen för de vuxna. Varför inte förlänga det mötet och äta tillsammans – duka varannan saft, vartannat kaffe, pyssla lite tillsammans? Lära känna varandra?

Ett annat exempel: kanske kan den boulespelande vuxna gruppen ge fritisbarnen eller konfirmanderna en liten insikt i spelets tjusning? Boule kan man väl spela tillsammans?

Vidare: i förskolorna använder man frälsarkransen. Vad händer om vuxna och barn tillsammans fördjupar sig i pärlornas berättelser? Lekfullt? När alla ände är i huset?

Som barnfamilj är det mycket man vill hinna med. Kan flera barngrupper, flera olika åldrar, träffas samtidigt? Då behöver föräldrarna inte skjutsa två eller tre gånger i veckan utan bara en. Kanske kan det också vara frestande, som vuxen, att vara med på en egen körövning när man ändå kört dit. Då behöver man inte åka två gånger samma kväll... Och om

unga och gamla också delar en måltid den kvällen så träffas man generationsöverskridande – och slipper dessutom laga mat en gång i veckan.

Provtänk alltså: vilka verksamheter skulle kunna mötas i samma hus samtidigt? Att olika verksamheter pågår samtidigt är inte en krock utan en lyckträff! Planera inte lokalerna så att man hålls isär utan så att man möts. Visst tar det tid att hitta former som passar, men om vi möts kan vi bli vänner med varandra – inte bara ”barnen” och ”de gamla”.

Vi har mycket att vinna på det generationsöverskridande för kyrkans del, men det finns en aspekt till: *här har församlingarna en gåva att ge till samhället*. För att våra lokalsamhällen ska vara goda och trygga platser behöver vi verka för möten mellan människor över gränser: mellan generationerna, mellan gamla och nya svenskar. Vi har människorna, och vi har mötesplatserna. Här kan församlingen bli både ett salt och ett ljus.

Men framför allt: mycket i denna riktning händer redan. Vi har hört många berättelser: Tårtan i Sommen, hälsandet efter morgonmässan, barn- och vuxenkörerna som sjunger tillsammans i gudstjänsten, Lyktan, julbasaren, Brunnsparken i somras; *så härligt att se alla åldrar där!* Så vittnade en församlingsmusiker. Och det finns mycket, mycket mer. Det handlar mycket om att *få syn på varandra* som någon uttryckte det.

Jag tror detta är ett gott uttryck för hur den andra och tredje kraftsamlingsfrågan hänger ihop. Mötesplatser för alla ger generationsöverskridande möten. Det frigör energi och kreativitet och här växer engagemang och delaktighet – något som är en röd tråd både genom personalens arbete, de förtroendevaldas kompetens och entusiasm och hela den ideella kårens hängivenhet och glädje.

Detta är alltså inte en uppmaning att göra något som ni inte gör. Snarare är det ett glatt hurrarop över den goda riktning ni redan är på väg i.

Möten och dialog går som en röd tråd genom livet i Tranås pastorat. Församlingarna är en naturlig del av det lokala sammanhanget. Nu pågår till exempel Luciafirandet där kyrkan som organisation ansvarar, för hela samhällets räkning. Marknadsdagar i Adelöv, utveckling av livet i Linderås där förskola och skola är en viktig del i bygdens framtid, det är andra exempel.

Var rädda om de mötesplatser som era förskolor och fritidshem är! Där är ni med och erbjuder barnen i bygden goda pedagogiska miljöer för liv och växt. Där visar ni också tydligt att ni tagit fasta på kyrkoordningens vilja att ge barnen en särställning i vår kyrka.

Detta är ett uttryck för en vilja att finna Gud i allt. Gud andas i allt och talar genom allt, en djupt luthersk tanke. Gud verkar genom vårdcentraler, idrottsföreningar och allt gott som finns i ett samhälle. Kyrkan kan som organisation bejaka detta genom att ta del i det livet. Verksamheter behöver inte ha en kyrklig etikett för att vara uttryck för Guds rike, och människor kan vara kyrka också i sammanhang som är ”religiöst obundna”.

6 Tala tro – längtan efter undervisning och fördjupning.

Som enskilda och som församling behöver vi fördjupning. Vid ett antal tillfällen har jag hört längtan efter bibelkunskap och bibelreflektion, samtal om tro och liv. Och jag har hört en glädje och längtan, inte minst från prästerna, att få undervisa. Det bådär gott för framtiden.

Vilken gåva vi har i Svenska kyrkan med kompetenta och hängivna anställda som ”rustare”! I Efesierbrevet står det: *de skall göra de heliga mera fullkomliga och därigenom utföra sin tjänst och bygga upp Kristi kropp* (Ef. 4:12).

När vi övar oss i att tala med varandra om det som djupast berör – både tro och tvivel, då blir vi också mer av varandras vänner. Redan i visitationens små bönestunder i

kyrkor och vid möten tycker jag att detta har känts i atmosfär och rum. Anspråkslöst, enkelt och nära. Så byggs gemenskapen upp av bön och delande. Vi blir alltmer en *gemenskap i liv*.

Här behöver vi ta alla möjligheter vi har, både i barnarbete och vuxenmöten och i de framtida generationsöverskridande sammanhangen. Undervisning, bön och fördjupning tillhör våra huvuduppgifter, och vi behöver också som anställda rusta varandra för att kunna ta utmaningarna. Känner du att du har kompetensen, var frimodig och undervisa och berätta. Om du är ovan, be om hjälp och fortbildning.

Också här finns lågt hängande frukter, alltså sammanhang där ni skulle kunna skapa utrymme för fördjupning och lärande som en del av det ni redan har. Allt studium behöver inte vara timplågt. 15 minuters bibelberättande eller samtal ska inte underskattas, till exempel vid en sopplunch.

Jag vill uppmuntra er att skapa utrymme för denna längtan efter fördjupning och lärande. Ni har alla möjligheter att göra ett gott verk i det!

7 Gudstjänsten

Er första kraftsamlingsfråga handlade om gudstjänsten, och jag kommer nu till den. När vi talade om gudstjänstlivet kändes det som att gå på skattjakt. Det finns många trådar, många tankar och perspektiv på gudstjänsten hos er. I grunden tror jag att det är gott att många blommor får blomma, men kanske behövs det ett samlat grepp för att ta några steg vidare.

Vad jag har kunnat se har ni inte någon särskild verksamhets- och ansvarslinje som heter gudstjänst. Om jag fattat rätt så anar jag därför att det faktiskt är er egen organisationsmodell som gör att det blir lite svårt att riktigt få tag på gudstjänstfrågorna.

Därför är det ännu mer imponerande att ni intuitivt anar att något behöver göras, att ni dessutom fäster det i skrift i församlingsinstruktionen och att ni också för fram det som ett särskilt kraftsamlingsområde. Det hade ju kunnat vara osynligt. Jag anar att här kommer att hända mycket spännande saker i framtiden, och ni har alla förutsättningar att lyckas!

För att kunna skapa ett sådant samlat grepp så skulle jag vilja uppmuntra er till några möjliga modeller för utvecklingsarbete.

Den första möjliga modellen för utvecklingsarbete är att hänga på stiftets gudstjänstutvecklingsprogram. Då får ni hjälp att systematiskt ta ett rejält grepp om de enskilda gudstjänstlivet och utveckla dem efter de lokala förutsättningarna.

Den andra möjliga modellen är enkel, och ni kan göra det direkt. Då väljer ni något område inom ert gudstjänstliv och arbetar med det utifrån de sju rörelsernas perspektiv.

Till exempel kan man låta varje församling arbeta med sin söndagsgudstjänst och metodiskt titta på den utifrån rörelserna. Rörelserna hjälper till att se vad man har. De hjälper också till att öppna ögonen för vad som går att åstadkomma, ofta ganska enkelt. Som vanligt, när det gäller de sju rörelserna, handlar det inte om stora satsningar. Vi kan stärka rörelseriktningen och rörelsekraften i det vi har. Det räcker långt.

Lite grann testade vi att titta på gudstjänsten utifrån perspektivet *från missmod till hopp* i alla tre församlingarna. När vi letade efter energi i gudstjänstlivet så kom onsdagens morgonmessa omedelbart på förslag i Tranås. Ordet *generationsöverskridande* dyker upp hos mig. Går det att följa den tråden ännu mer?

I både Adelöv och Linderås verkade det faktiskt vara mer liv i gudstjänsten än vad ni hade tänkt på. Det fanns gott om perspektiv som var både hoppfulla och roliga. Och framför allt var ni mycket snabba med att hitta era egna framgångsbilder. Musik, ekumenik och små gudstjänster där man kan komma nära varandra nämndes mycket snabbt.

Jag vill mena att när man kan identifiera var energi och lust redan finns så har man indikation på åt vilket håll man bör söka sig. Era gudstjänstliv har stora möjligheter.

Det finns naturligtvis enskilda områden vad gäller söndagarnas och vardagarnas gudstjänster som går att se över. Ni har nämnt flera: söndagsskola, gudstjänstgrupper. Ett tredje exempel var att samordna inbjudningar till gudstjänster så att barn inte får inbjudningar till gudstjänster i samma kyrka från flera olika håll till olika söndagar. Ni har också nämnt den danska modellen *Gud och spaghetti*. Det generationsöverskridande perspektivet återkommer naturligtvis här. Någon nämnde att öppen förskola, förskola och daglediga kan träffas vid vardagsgudstjänsterna i Adelöv.

Många idéer susade runt i gudstjänstfrågan, och detta påminner åter om hur viktig den distriktsansvariga prästens roll är i gudstjänstutvecklingsarbetet. Någon måste vara sammanhangsskapare och bära helhetsansvaret i respektive församlings gudstjänstliv; relation, verksamhet, ordningar, närvaro och påverkansmakt hör ihop. Det behöver ligga samlat för att ge dragkraft i ett förnyelsearbete. Risker är annars att man startar projekt som inte hänger ihop och som mest stressar personalen.

Ibland säger man att det är lika viktigt att lägga ned som att starta nytt, och så kan det vara. Jag tror att det är ännu viktigare att se hur saker hänger ihop. Då syns det vad som behöver avslutas eller startas. Gudstjänstliv är alltid lokalt, och jag är övertygad om att det alltid måste utvecklas från ett lokalt perspektiv, i en lokal gemenskap.

8 Avslutning

För att avsluta: det finns i vår Svenska kyrka en växande glädje över att vara kyrka, och att vara det här och nu. Krampen kring de spruckna drömmarna om majoritetskyrkan håller på att släppa. För bara några år sedan brukade man ofta, ofta höra två frågor i kyrkan: *varför kommer människor inte?* och *hur ska vi nå ut?* De frågorna brukade ställas uppgivet, men vinden vänder nu. Jag kan höra den utvecklingen också i Säby, Linderås och Adelövs församlingar, här i Tranås pastorat.

Jag tror att våra *kvantitativa* bilder börjar bytas ut mot *kvalitativa* bilder. I stället för att fråga om vi är *många* behöver vi fråga om vi är *levande*.

När jag ser de hoppfulla tecknen kommer jag att tänka på Jesu ord: *lyft blicken och se hur fälten redan har vitnat till skörd* (Joh. 4:35). Jesus säger åt oss att inte bara titta i den vanliga vardagen utan att se framåt och runt oss. För min del kan jag inte låta bli att bli glad när jag ser de många möjligheter som finns i era församlingar, både sådana som redan syns och sådana som man kan ana bortom horisonten.

Tack, kära vänner i Säby, Linderås och Adelövs församlingar, i Tranås pastorat, och Gud välsigne er.